

“II. BİNGÖL SEMPOZYUMU” ÜZERİNE
(25–27 Temmuz 2008, Bingöl)

Mesut İNAN¹

“II. Bingöl Sempozyumu” Bingöl Valiliği, Bingöl Üniversitesi, Bingöl Belediye Başkanlığı ve Bingöl Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi tarafından 25-27 Temmuz 2008 tarihlerinde Bingöl’de gerçekleştirildi. Açılış konuşmaları ve iki ayrı salonda toplam on iki oturumda sunulan bilimsel tebliğlerle sempozyum, Bingöl halkının yoğun ilgisini çekmiştir.

Bu sempozyumun tertip heyetinde başta sempozyumun düzenleme kurulu başkanlığını yapan Doç. Dr. İbrahim Çapak olmak üzere Prof. Dr. Aydın Girgin, Doç. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez, Doç. Dr. Mehmet Barca, Yrd. Doç. Dr. Şevket Alp ve Müslüm Ayyıldız yer almaktadır. Sempozyumda her tebliğin ardından müzakereye yer verilmemiştir. Bunun yerine oturumların sonunda müzakerelere yer verilmiştir. Oturum başkanlarına değerlendirme için vakit ayrılmıştır. Sempozyum iki günlük yoğun tebliğlerden sonra değerlendirme oturumu ve teşekkür konuşmaları ile son bulmuştur. Şimdi sempozyum oturumları ve muhtevasıyla ilgili izlenimlere yer verebiliriz.

¹ Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi. İlahiyat Fakültesi. Din Sosyolojisi Anabilim Dalı

25 Temmuz 2008 Cuma

Sempozyum 25 Temmuz 2008 Cuma günü sempozyum düzenleme kurulu başkanı Doç. Dr. İbrahim Çapak tarafından yapılan açılış konuşması ve protokol konuşmalarıyla başladı. Çapak, konuşmasında bu sempozyumun Bingöl iline katkıda bulunacağını belirterek geleneksel hale gelmesini temenni ettiğini belirtti. Bingöl Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi Editörü Doç. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez de konuşmasında akademik olarak Bingöl iline büyük fayda sağlayacağını belirterek sempozyumun faydalı geçmesi temennisinde bulundu. Doç. Dr. Mehmet Barca da konuşmasında Bingöl'ün geleceğe daha iyi hazırlanabilmesi için bu sempozyumun önemli olduğuna işaret etti. Bingöl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Gıyasettin Baydaş konuşmasında bu sempozyumun Bingöl ilinin her yönden incelenmesine zemin hazırladığına işaret etti.

Protokol konuşmalarında Bingöl Belediye Başkanı Hacı Ketenağ, konuşmasında II. Bingöl sempozyumunun, ilin dününü ve yarınlarını kayıt altına alabilecek yegane akademik çalışma olması hasebiyle ilin tanıtımı için büyük önem taşıdığına işaret etti. Bingöl Milletvekili Kazım Ataoğlu, konuşmasında, sempozyumda ortaya konacak fikir ve düşüncelerin ilin ve ülkenin yöneticileri için yol gösterici olacağına işaret etti. Bingöl Milletvekili Yusuf Coşkun, konuşmasında, Bingöl'ün bilimsel, kültürel ve siyasal tarihinin pek bilinmediğine işaret ederek sempozyumun bu eksikliği giderecek nitelikte olduğunu belirtti. Bingöl Milletvekili Cevdet Yılmaz konuşmasında bundan 10-15 yıl önce Bingöl'ün tartışıldığı atmosferlerin olmadığını belirterek şimdiki atmosferin Bingöl'ün gelişimi için büyük bir avantaj olduğunu dile getirdi. Bingöl Valisi İrfan Balkanlıoğlu ise Bingöl ili hakkında genel bilgiler vererek sempozyumun başarılı geçmesi temennisinde bulundu. Sempozyuma katılan Tarım Bakanı Mehdi Eker bölgede uygulanan tarım politikaları hakkında bilgiler verdi.

Sempozyumun birinci oturumunun başkanlığını Prof. Dr. Gıyasettin Baydaş yaptı. Doç. Dr. Mehmet Barca “Yerel Girişimciliği Destekleme Ve İstihdamı Artırma” isimli tebliğinde Bingöl ilinin ekonomik göstergelerine yer verdi. Yrd. Doç. Dr. Mahmut Hızıroğlu “Büyüme Potansiyeli ve Yatırım Alanları Bakımından Bingöl İline İlişkin Bir Değerlendirme” isimli tebliğinde

Bingöl ilinin öne çıkan sektörlerinin neler olduğuna dair tespitlere yer verdi. Arş. Gör. Abidin Öncel, “Eğitim ve Kalkınma İlişkisi ve Bingöl İlinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi” isimli tebliğinde Bingöl ilinin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi açısından geri sıralarda yer aldığını ve bunun en büyük nedeninin de eğitim olduğunu zikretmiştir.

Sempozyumun ikinci oturumunda ilk tebliği Doç. Dr. Bülent Gülçubuk sundu. “Bingöl İlinde Sürdürülebilir Kalkınma Stratejileri” isimli tebliğinde Gülçubuk, ekonomik kalkınmayı sağlayacak temel unsurların tüm sektörleri canlandırıcı, toplumun kesimlerini kapsayıcı, kurumsal gelişmeleri hızlandırıcı, sosyal farklılıkları en aza indirici ve uygulamaların herkesçe benimseyici olma özelliğine dayandığını belirtmektedir. Yrd. Doç. Dr. Ahmet Diken ve Dr. Nurettin Kaya tarafından hazırlanan “Türkiye’de İşsizlik Sorunu ve İşgören Teminindeki Güçlük Paradoksu. Bingöl İli İçin Genel Bir Araştırma” isimli tebliğde Bingöl ili için bir takım önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler arasında KOBİ’lere özellikle yer verilmesi ve girişimcilerin önündeki engellerin muhakkak surette kaldırılması yer almaktadır. Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ayçiçeği ve Ziraat Mühendisi Veysel Beysarı tarafından hazırlanan “Bingöl İlinin Tarımsal Yapısı: Sorunları ve Çözüm Önerileri” isimli tebliğde Bingöl ilinin tarımsal alt yapısına, tarla tarımına ayrılan alanın ürün gruplarına göre dağılımına ve türlerine göre hayvan sayısına yer verilmiştir. Tebliğde ayrıca arazilerin etkin bir şekilde kullanılmayışı, uygun bir ekim nöbetinin uygulanmayışı, tarımda makinenin sağlanamaması, uygun çeşit ve kaliteli tohumluk, tarımsal araştırma ve yayım faaliyetlerinin eksikliği gibi tarımsal sorunlara da yer verilmiştir. Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Kutlu ve Yrd. Doç. Dr. Abdullah Gazioğlu, “Bingöl İli Bal Arılarında (*Apis Mellifera* L.) Nosema (nosematosis) Hastalığının Yaygınlığı” isimli tebliğde arılarda görülen hastalığın yayılmasını önlemek için kış mevsiminde kovanların rahatsız edilmemesi, kışa güçlü arı popülasyonu ile girilmesi ve kovan uçuş deliklerinin kapalı tutulması gerektiğini dile getirilmiştir. Arş. Gör. Sait Döven, “Kent Rekabetçiliği Küçük Ölçekli Kentler İçin Ne Anlama Gelmektedir? Bingöl Örneği” isimli tebliğinde kent rekabetçiliği açısından bir kentin her alanda rekabetçi olmasının beklenmediğini ancak her il için lokomotif ve sürükleyici olabilecek bir sektörün bulunmakta olduğunu ve bu sektörün ortaya çıkarılıp bir yol haritası belirlenmesi gerektiğini dile getirmektedir.

Üçüncü oturumun başkanlığını Prof. Dr. Hulusi Kılıç yaptı. Bu oturumun ilk tebliği Prof. Dr. Rahmi Karakuş tarafından sunuldu. “Bir Şehri Tanıtmak” isimli tebliğde Karakuş, şehrin en önemli zenginliğinin şüphesiz insan olduğunu vurgulamaktadır. Doç. Dr. Ramazan Sever, “Karlova İlçesi'nin Gelişmesini Güçleştiren Coğrafi Faktörler” isimli tebliğinde Karlova'da en önemli faaliyet olan hayvancılığın önemini giderek kaybettiğini belirtmektedir. Geçim sıkıntısı çeken ailelerin sayısı hızla artmakla beraber nüfus sayısında da kayda değer bir azalma olduğu belirtilmektedir. Yrd. Doç. Dr. Şevket Alp, “Bingöl İlindeki Doğal Kaynaklar Üzerine Bir Deneme” isimli tebliğinde ildeki ekolojik sistemlerin genel durumuna yer vermekte ve küresel ısınmanın muhtemel etkileri üzerinde durmaktadır. Yrd. Doç. Dr. Zeki Omaç, “Bingöl'ün Sahip Olduğu Zenginlik Kaynaklarının İncelenmesi ve Bu Kaynakların Bingöl'ün Gelişmesinde Kullanılmasına İlişkin Öneriler” isimli tebliğinde maliyetlerin düşürülmesi halinde Bingöl ilindeki tarım ve hayvancılığın karlı duruma geleceğini belirtmektedir. Tebliğde ayrıca ildeki enerji ihtiyacına binaen temiz ve ucuz enerji üretimi için güneş enerjisi ve rüzgar enerjisinden faydalanılabileceği de vurgulanmaktadır. Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Kutlu, “Türkiye’de Ana Arı Yetiştiriciliğinin Önemi ve Damızlık Ana Arı Sorunu” isimli tebliğde Türkiye’nin arıcılık için oldukça elverişli olduğu ve bu elverişliliğin daha da verimli hale getirilmesi için ana arı yetiştiriciliğine önem verilmesi gerektiği zikredilmekte, kontrollü ana arı kullanımının yaygınlaşması ile doğal yolla oluşan koloninin ana arı niteliklerinin larva seçimi ve çiftleşme yöntemi gibi nedenlerden dolayı düşük kalma özelliğinin ortadan kalkabileceği belirtilmektedir.

Dördüncü oturumun başkanlığını Doç. Dr. Mehmet Barca yaptı. Bu oturumun ilk tebliği Prof. Dr. Abdurrahman Acar tarafından sunuldu. “Klasik İslam Tarihi Kaynaklarına Göre Bingöl ve Çevresi” isimli tebliğde Acar, Bingöl il merkezinin eski adı olan ve klasik İslam tarih ve coğrafya kaynaklarında cebel-i cur olarak zikredilen Çapakçur (çepel Cur), el-Cezire'nin Diyarbakir kısmı ile Erminiye bölgeleri arasındaki dağlık bölgede bulunmakta olduğunu ve muhtemelen Genç (Dara Heni) Kalesi'ne işaret edildiğini belirtmektedir. Doç. Dr. İbrahim Çapak tarafından sunulan “Evlıya Çelebi Seyahatnamesinde Bingöl” isimli tebliğde Çelebi'nin Bingöl ili ile ilgili olarak birçok bilgi verdiği belirtilmektedir. Ayrıca Bingöl'ün yayla yönünden

zengin olduğu yine Evliya Çelebi tarafından özellikle vurgulandığı tebliğde belirtilmektedir. Osmanlı arşivleri Uzmanı Abdullah Demir tarafından sunulan “16. Yüzyılda Safevi ve Osmanlı Döneminde Genç Beyleri” isimli tebliğde Bingöl ili sınırlarında bulunan Genç’in emirlerinden bazılarına değinilmektedir. Mesut Öğmen, “19. Asrın Son Çeyreğinden İtibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Genel Olarak Aşiretlerin Demografik Yapısı” isimli tebliğinde Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde yer alan yüzlerce aşiretten belirtilen tarihler arasında yer alan aşiretlere yer verilmektedir. Ercan Çağlayan, “Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Çapakçur ve Kiğı Ermenilerinin Din Özgürlüğüne Bir Bakış ” isimli tebliğinde bu bölgede meskun Ermenilerin din ve inanç konusunda kilise inşa etme ve tamir etme, din değiştirme ve serbestçe dini mükellefiyetleri yerine getirme gibi geniş hak ve hürriyetlere sahip olduklarını belirtmektedir.

Dördüncü oturumun tamamlanmasıyla Cuma günü yapılan oturumlar sona erdi.

26 Temmuz 2008 Cumartesi

Günün ilk oturumunun sempozyumun ise beşinci oturumun başkanlığını Prof. Dr. Şevket Tektaş yaptı. Bu oturumun ilk tebliği Doç. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez’in “Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı’nın Son Döneminde Arakonak (Girvas) Beldesi” isimli tebliğiydi. Mahfuz, tebliğinde Girvas’ın köklü bir tarihe sahip olduğunu arşiv belgeleri ışığında belirtti. Dr. Recep Çelik, “Çapakçur ve Genç Bölgesi’nde Ermeni Faaliyetleri” isimli tebliğinde Çapakçur ve Genç bölgesinde Müslümanlar ile Ermenilerin yüzyıllarca birlikte ve dostça yaşadığına vurgu yapmaktadır. Bazı küçük sürtüşmeler söz konusu olmuş ise de bu sürtüşmeler devletin başına büyük işler açacak nitelikte değildir. Dr. Mustafa Hakkı Ertan, "19. Yy. da Kiğı ve Göynük (Karlıova) Havzasında Ermeni Meselesi ve Bu Meselenin Tehcir ve Soykırım Kavramları Açısından Değerlendirilmesi" isimli tebliğinde, sevk ve iskan meselesinin aslında Osmanlı’nın hayatiyetini devam ettirme adına başvurduğu önemli bir tasarruf olarak zikredilebileceği gibi benzer şekilde sevke tabi tutulan grubu korumak için de son derece önemli olduğuna işaret etti. Dr. Tarık Abdulcelil, “Bingöl Tarihi İle İlgili Bazı Notlar” isimli tebliğinde Bingöl tarihi ile ilgili çeşitli bilgilere yer vermektedir. Nevzat Sağlam, “5152 nolu

ve H.1052/M. 1642 tarihli Maliyeden Müdevver Deftere Göre Kiğı ve Köylerinde İskân ve Aşiretler” isimli tebliğinde Kiğı ve köylerinde yaşayan hane sahiplerinin isimlerini ve bu hane sayılarından hareketle Kiğı'nın tahmini nüfusunu vermeye çalışmaktadır.

Sempozyumun altıncı oturumunun başkanlığını Prof. Dr. Ahmet Turan Aslan yaptı. Oturum Prof. Dr. Şevket Tektaş'ın, “Bingöl İlinin Tarihteki Yeri, Tarihsel Gelişimi, Coğrafi Yapısı ve Ekonomisi” isimli tebliğini sunmasıyla başladı. Tektaş, tebliğinde Bingöl'ün geri kalmışlığının ortadan kaldırılması için eğitim sağlık, sanayileşme, sosyo-kültürel yapı planlamalarının yapılması ve uygulanması gerektiğine işaret etti. Arş. Gör. Tolga Uslu, “Göçün İtici Unsurlarından İşsizliğe Bingöl'den Bakış” isimli tebliğinde Bingöl'de özellikle tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin geliştirilebileceği yönünde görüş belirtti. Ayrıca ilin kış turizmi açısından da değerlendirilebileceği hususu yine tebliğde öne çıkan bir husustur. Halis Çapak, “Bingöl'ün Tarih ve Kültürel Mirası Üzerine” isimli tebliğinde Bingöl'ün tarihi değerler bakımından Anadolu'nun zengin vilayetlerinden biri olduğunu, Bingöl'de yer alan değerli eserleri korumak ve gün yüzüne çıkartmak için arkeolojik çalışmaların başlatılması gerektiğini belirtti. Altıncı oturumun son tebliği A. Nasır Korkutata tarafından sunuldu. Korkutata, “Kiğı Humbara ve Gülle Dökümhanesi” isimli tebliğinde Kiğı'da üretilen humbara ve güllelerle alakalı bilgilere yer vermektedir.

Yedinci oturumun başkanlığını Prof. Dr. Ali Durusoy yaptı. Bu oturumun ilk tebliğini Prof. Dr. Abdullah Bayram, "Kene Popülasyonlarındaki Korkutan Artış ve Korunma Yolları" isimli tebliğiyle sundu. Bayram, tebliğinde kenelerle mücadele ve korunma yollarıyla alakalı bilgilere yer verdi. Keneden korunmak için kenelerin habitatları bilinmeli ve buralara giriş ve çıkışlarda mutlaka dikkat edilmelidir. Özellikle kene tarafından ısırılan kişilerin mutlaka bir hekime başvurmaları tebliğde tavsiye edilmektedir. Yrd. Doç. Dr. Turan Buzgan, “Sağlık Dönüşümünde Bingöl” isimli tebliğinde anne ve çocuk sağlığı, sağlık dönüşümü, ülkemizde 112 istasyon sayısı, ambulans sayısı vaka sayısı, afet yönetimi, aşılama ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele kızamık vaka sayısı, kanser tarama ve eğitim merkezleri, sıtma vaka sayısı ve aile hekimliği gibi konularda genel bilgiler verilmekte ve ülkemizdeki hekim

sayısının artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Arş. Gör. Mehmet Anık, “Özürlü Ailelerin Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Durumları: Bingöl İli Örneği” isimli tebliğinde engelli birey ve ailelerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yaşam seviyesinin bir ülkenin kalkınmışlığını gösteren en temel hususlardan biri olduğundan hareketle böylesi ailelerin hor görülmemesi gerektiği üzerinde durmaktadır. Ayrıca engellilik konusunda bilinçliliğin artırılması için çeşitli seminerler yapılması ve tiyatro oyunlarının sergilenmesi de gerekmektedir. Halim Tatlı, “Bingöl İl Merkezinde Bulunan Hastanelerde Görev Yapan Hekimlerin Örgütsel Bağlılıklarının Değerlendirilmesi” isimli tebliğinde hekimlerin örgütsel bağlılık düzeyleri ile ilişkilendirilebilecek değişkenlerin cinsiyet, medeni durum, unvan gibi hususlar arasındaki ilişkiyi saptamak için lojistik regresyon analizi, diskriminant, yapay sinir ağları gibi istatistiksel yöntemlerin kullanması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Gazi Ekici, “Bingöl’de Engellilere Yönelik Hizmetler” isimli tebliğinde engelliliğin önlenmesine yönelik öneriler sunmakta ve bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde yeterli eleman istihdamının sağlanmasına yönelik tavsiyelerde bulunmaktadır.

Yedinci oturumla eş zamanlı olarak başlayan ve oturum başkanlığını Prof. Dr. Aydın Girgin’in yaptığı Sekizinci oturum Doç. Dr. Yılmaz Bingöl’ün “Bingöl’de Siyaset ve Güven Sorunu: 1950-2007 Genel Seçimleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz” isimli tebliği sunmasıyla başladı. 1950 yılından itibaren günümüze kadarki seçimlerin analizlerinin yapıldığı tebliğde “Bingöl’ün siyasetine güven olmaz” sözünün bir şehir efsanesi olduğu dile getirilmektedir. Yrd. Doç. Dr. Abdullah Çelik ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sena Ekici tarafından sunulan "5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Hemşehri Hukuku Açısından Değerlendirilmesi” isimli tebliğde belediyenin hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi için çalışmalar yaptığı kaydedilmektedir. Ayrıca hemşehrilerin sahip olduğu haklara da vurgu yapılmaktadır. Yrd. Doç. Dr. Abdullah Taşkesen, “Sosyal ve Siyasal Eğilimler Üzerine Sosyolojik Gözlemler (Bingöl İli Örneği)” isimli tebliğinde ilde bulunan bazı lakapların analizini yapmakta ve sosyal hayatta iz bırakan bazı şahıslarla ilgili bilgilere yer vermektedir. Yrd. Doç. Dr. Abdulkhakim Koçin, “Tarihte Bingöl Milletvekilleri” isimli tebliğinde TBMM’de Bingöl’ü temsil eden milletvekillerinin künyelerini sunmaktadır. Abdurrahman Ensari,

"Sorunların Çözümünde Seçenlerin ve Seçilenlerin Rolü" isimli tebliğinde sorunların çözümünde asıl belirleyici olanın seçenler ve seçilenler olduğu vurgulanmaktadır. Bilinçli bir seçmenin ve sorumluluk sahibi bir seçilenin birlik içerisinde hareket ettiğinde çözemedikleri sorun kalmayacağı ifade edilmektedir.

Başkanlığını Doç. Dr. Bülent Gülçubuk'un yaptığı dokuzuncu oturumun ilk tebliği Doç. Dr. H. İbrahim Bulut tarafından sunuldu. "Bingöl Aleviliği: Sancak Bölgesi Bağlamında Bir İnceleme" isimli tebliğinde Bulut, Bingöl Aleviliğinin Anadolu'nun diğer bölgelerine oranla daha özel bir konumu olduğunu dile getirmektedir. Arş. Gör. Bayram Kahraman tarafından sunulan "Gurbetteki Bingöllüler: İstanbul'a Göç Eden Bingöllülerin Sosyo-Ekonomik Sorunları" isimli tebliğde göç etme nedenlerinin ortadan kaldırıldığı takdirde Bingöllülerin yarıdan fazlasının geri dönmeyi düşündüğü zikredilmektedir. Köyüne dönmek isteyen birçok kimsenin güvenlik endişesi ve ekonomik faaliyetlerin yetersizliği gibi sebeplerden dolayı köye dönemediği belirtilmektedir. Fatih Atalay tarafından sunulan "Bingöl Adına Kurulan Derneklerimiz ve BindeF" isimli tebliğde Bingöl'de kurulan dernekler ve Bingöl Dernekler Federasyonu hakkında bilgilere yer verilmektedir.

Başkanlığını Prof. Dr. Salım Öğüt'ün yaptığı Onuncu oturum dokuzuncu oturumla eş zamanlı olarak başladı. Oturumun ilk tebliği Dr. Ali Haydar Haksal tarafından sunuldu. "Müderri İsmail Hakkı (HAKSAL) Efendi" isimli tebliğinde Haksal, İsmail Hakkı Efendinin hayatı ve gazelleri hakkında bilgilere yer verdi. İsmail Hakkı'nın alim bir zat olmasının yanında aynı zamanda bir şair olduğu tebliğde vurgulandı. Dr. Hafsa Fidan tarafından sunulan "Şehirleşme Sürecine Kadınların Katılımları: Bingöl Örneği" isimli tebliğde Fidan, Bingöl'deki kadınların şehirleşme sürecinde aktif olarak rol oynamadıklarını belirtmektedir. Dr. Yaşar Kalafat, "Bingöl ve Yöresi Örnekleri İle 'Cini Başına Çıkmak' Deyimine Dair" isimli tebliğinde cini başına çıkmak deyiminin kişide bulunan ve bir şekilde kişiye müdahil olan cinin kişinin kontrolünü eline alan ve kişiyi anormal davranışlara sevk edebilen anlamında kullanıldığını belirtmektedir. Arş. Gör. Mesut İnan, "Lise Öğrencilerinin Medya-Din İlişkisi Alguları ve Karşılaştırılması" isimli tebliğinde dini konularda medyanın hassasiyet göstermesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca

medyanın halk üzerinde oluşturduğu olumsuz etkinin giderilebilmesi amacıyla dini konularda uzman olan bir ilahiyat muhabirinin de basın kuruluşlarında yer alması gerektiği tebliğde vurgulanmaktadır. Lamia Levent tarafından sunulan “Bingöl Örneğinde Kadın Dindarlığının Tezahürleri” isimli tebliğde Levent, Bingöl’deki kadınların sınırlı bir alan içerisinde yaşadıkları dini hayatlarının din hizmetleriyle görünür hale geldiği üzerinde durulmaktadır.

Başkanlığını Doç. Dr. Eşref Taş’ın yaptığı onbirinci oturum Doç. Dr. A. Aziz Beki’nin “Klasik Medrese Geleneğinin Bingöl’ün Sosyo-Kültürel Yapısına Etkisi” isimli tebliğini sunmasıyla başladı. Beki, tebliğinde resmi olmayan medreselerin buldukları yerlerde devletin gerçekleştiremediği hizmetleri ifa etmek suretiyle devlete yardımcı olduklarını dile getirdi. Medreselerin aynı zamanda kendi eğitim ve öğretimleriyle de milletle devleti tanıştıran ve kaynaştıran dinsel ve ideolojik kurumlar olduğunu vurguladı. Bu medreselerin muallimlerinin kendi olumlu yaşantılarıyla topluma pozitif model ve örnek olduklarına da tebliğde dikkat çekildi. Doç. Dr. Nurullah Altaş, "Bingöl ve Çevresinde Yetişkinlerin Din Eğitimine İlişkin Değerlendirmeler" isimli tebliğinde bölgede öğrencileri azalan İmam-Hatip liselerinin yaygın din öğretimi bağlamında kullanılabilirliğini belirtti. Kız çocuklarının eğitimlerini devam ettirebilmeleri için yurtlar inşa edilmesi gerektiğini belirten Altaş, böylelikle güven ortamının sağlanabileceğini ve kızların okullaşma oranının bu vesileyle artacağına vurgu yaptı. Yrd. Doç. Dr. Nusrettin Bolelli, “Cumhuriyetten Önce Arapça Öğretimi” isimli tebliğinde cumhuriyetten önce Bingöl’deki medrese eğitimine vurgu yaparak bölgede Arapça eğitim yapan hocaların kısa künyelerini vermektedir. Metin Suna, “Bingöl’deki Eğitim Düzeyi” isimli tebliğinde ildeki okul sayıları, öğretmen sayısı, derslik ihtiyacı, rehberlik ve araştırma faaliyetleri, taşınmaz eğitim sistemi, eğitim kampanyaları, sosyo-kültürel ve sportif faaliyetler hakkında bilgiler vermektedir. Zeki Korkutata, “Bingöllülerin Sosyal Hayattaki Dini Algılamaları” isimli tebliğinde Bingöllülerin dinin temel inanç değerlerine açıkça bağlı olduklarına vurgu yaparak geleneksel hayat yapısını belirli yönleri ile korumaya devam ettiklerini belirtmektedir.

Onbirinci oturumla eş zamanlı olarak başlayan onikinci oturumun başkanlığını Yrd. Doç. Turan Buzgan yaptı. Oturumun ilk tebliğini Ali Bayram,

“Bingöl Esnaf- Sanatkârların Sorunları” isimli tebliğiyle sundu. Bayram tebliğinde esnafların gelişen teknoloji karşısında zamana ayak uyduramadıklarını belirtmektedir. Bingöl’deki mevcut madenler hakkında bilgiler veren Bayram, bu madenlerin işlenmemekte olduğunu ve ekonomiye de kazandırılmadığını belirtmektedir. Burhan Seçkin, “Bingöl Ticaret Sanayi Odası” isimli tebliğinde Bingöl ilinin güçlü ve zayıf yanlarını, fırsatlarını, tehditlerini göstermekte, Bingöl ilinin gelişim bileşenleri ile alakalı bilgiler vermektedir. Bu aşamada üniversite ve sanayi arasındaki işbirliğinin önemine işaret eden Seçkin, mevcut dinamiklere zarar vermeyen yeni iktisadi faaliyetlere yönelmesi gerektiğine vurgu yaptı. M. Ali Uzunyayla, “Bingöl İlinin Ekonomik Gelişimi Üzerine Değerlendirmeler” isimli tebliğinde ihtiyaca göre insan kaynaklarının belirlenmesi gerektiğini belirterek doğru ve yerinde daha modern üretim alanlarının tespit edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Sempozyumun son tebliğini Cuma Karaaslan sundu. Karaaslan, “Bingöl İli Üzerine Bir Çalışma” isimli tebliğinde ille ilgili öne çıkan konulara yer verdikten sonra gelişim bileşenlerine değinerek bu bileşenlerin Bingöl için ifade ettiği mananın önemine işaret etti.

Oturumlar bittikten sonra teşekkür konuşmalarına geçildi. İlk konuşmayı Doç. Dr. Mehmet Mahfuz Söylemez yaptı. Söylemez, konuşmasında sempozyumun Bingöl’ün özellikle tarihinin tanıtılması açısından büyük öneme sahip olduğunu belirtti. Bu nedenle sempozyumun düzenleyicilerine ve özellikle vali ve belediye başkanına şükranlarını bildirdi. Doç. Dr. İbrahim Çapak da teşekkür konuşmasında “Bingöl’ün çok güzel şeylere layık olduğunu düşünüyorum. Umarım bu sempozyum Bingöl için bir ivme kaynağı ve çok daha güzel şeylere vesile olur. Hepinize saygılar sunuyorum.” diyerek konuşmasını tamamladı.

27 Temmuz 2008 Pazar

Sempozyumun yoğun geçen Cuma ve cumartesi gününün ardından Pazar günü Bingöl’ün güzel yerlerinin görülmesi ve tanınması açısından son derece önemli olan gezi programına ayrılmıştı. Bu vesileyle Yüzenada ve Göynük Şelalesi’ne (çayı) gezi düzenlenerek sempozyum tamamen sona erdi.